

Barraca 2 de Les Serres

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Les Serres
Alçada: 307

Coordenades:

Latitud: 41.63768
Longitud: 1.89603
UTM Est (X): 408054
UTM Nord (Y): 4610138

Classificació

Número de fitxa 08179 - 134
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Popular Modern
Segle XVIII-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Observacions protecció: Decret 27/2011 del Consell Comarcal del vallès Occidental
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08178A008000230000OB
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: ds., 04/05/2019 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca situada al vessant de soleia de les Serres, per sobre del camí de Cal Ganàpia. L'accés s'ha de fer bé des de la carena del serrat, baixant pel dret per sota de la línia elèctrica o bé demanant permís als propietaris. Es tracta d'una construcció aèria amb la corona sud-oest adossada lleugerament al marge i aixecada damunt d'una codina. És de planta circular, de 2,40 m de diàmetre interior. Està feta amb pedra irregular, de mida petita, molt ben encaixada i falcada a excepció dels muntants, on és molt més gran. La porta, orientada al sud-est, té una sola llinda, plana. Mesura 1,14 m d'alçada per una amplada que oscil·la entre els 0,60 i els 0,50 m. El gruix dels murs és de 0,60 m. L'alçada màxima a l'interior és de 2,50 m mentre que el voladís (mesures preses al davant de la porta) mesura 1,94 m d'alçada. La coberta està feta per aproximació de filades. A l'exterior ha perdut el recobriment de terra i substrat herbaci amb la qual cosa alguna de les pedres de l'interior presenta una capa fina de verdet provocat per la mateixa humitat. Entrant a mà esquerra, hi ha un doble tinell o cocó superposat, molt ben realitzat. L'inferior està arranat al terra; mesura 0,36 m d'amplada per 0,50 m d'alçada per 0,60 m de fons, mentre que el superior fa 0,30 m d'amplada per 0,44 m d'alçada per 0,55 m de fons. A l'interior, hi ha una espitllera, orientada al nord-est.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra de construccions de pedra seca, amb el codi número 8068.

Els propietaris del terreny on hi ha la barraca de pedra seca hi tenen posada l'antena de la televisió.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en tines.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

- PLANS MAESTRA, Jaume (2009). Arquitectura tradicional rural en pedra seca a la comarca del Bages. Ajuntament de Bellpuig i Publicacions d l'Abadia de Montserrat.
- RECULL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans.
- RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.
- SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.
- SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.
- SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.
- SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

